

**Fylkesmannen i Telemark
Landbruksavdelinga**

**HOVEDPLAN FOR SKOGBRUKSPLANLEGGING MED
MILJØREGISTRERINGER
TELEMARK 2015 – 2024**

**Revidert framdriftplan for perioden 2015 – 2024
Revidert handlingsplan for perioden 2015 - 2018**

Førord

Gjennom rapporten ”*Skogbruksplanlegging som skogpolitisk virkemiddel framover*” (NIJOS 13/98) er det lagt opp til at fylkesmannen skal ha en sentral rolle når det gjelder organisering av dette planarbeidet i fylkene. Fylkesmannen sitt viktigste styringsverktøy i denne forbindelse skal være hovedplanen for skogbruksplanlegging i fylket.

Planen skal ha en grov skisse for framdrift av de aktuelle område- og fellestakstene som skal gjennomføres de nærmeste 10 åra, samt en konkret handlingsplan for de nærmeste 3-4 åra. På denne måten skal planen danne grunnlag for de budsjettmessige prioriteringene som må gjøres i det enkelte fylket. Samtidig skal planen være et hjelpemiddel for å vurdere virkemiddelbruk, framdrift og omfang på de ulike takstene.

Skogbruksplanlegging er en omfattende prosess som omfatter mange aktører. Både takstselskap, næringsorganisasjoner og kommunene må være sterkt involverte for at en skal oppnå et vellykket resultat. Statens Kartverk, miljøvernavdelinga hos Fylkesmannen og kulturminnemyndighetene er aktuelle samarbeidspartnere i dette arbeidet.

Hovedplanen er et viktig verktøy for å utvikle skogbruksplanleggingen til å bli det grunnleggende virkemidlet i skogpolitikken som sentrale myndigheter har lagt opp til.

Endringer i faglige og økonomiske rammebetingelser i skogbruket og ny teknologi i skogbruksplanlegginga har ført til store endringer i takstopplegget i de siste årene. Det er viktig at vi utnytter mulighetene dette gir til å framskaffe fakta på en sikrere og rimeligere måte enn tidligere, samtidig som skogbruksplanen blir et godt verktøy for skogeierne.

Skien, mars 2015

Helge Nymo
landbruksdirektør

Ole Jørgen Wefald
seniorrådgiver

Forsidefoto: Vinterbilde fra Ytre Toke v/ Per Kristoffersen

Innhold

1 INNLEDNING	2
2 SKOGRESSURSER I TELEMARK	2
3 SKOGBRUKSPLANLEGGING PÅ 2000 - TALLET	3
4 PLANSTATUS	3
5 HOVEDPLAN FOR PERIODEN 2015 - 2024	4
5.1. Framdriftsplan 2015 - 2024	4
5.2. Handlingsplan 2015 - 2018	5
6 FRAMDRIFTSKART	7

1 Innledning

I Telemark gikk handlingsplanen for skogbruksplanlegging ut i 2010. Ut fra dette har det vært ønskelig å revidere eksisterende hovedplan. Arbeidet ble imidlertid satt på vent som følge av pågående utredninger om skogbruksplanleggingens framtidige organisering. Statens landbruksforvaltning leverte en arbeidsgrupperapport «Skogbruksplanleggingen i Norge; formål, behov og organisering» i 2013. Siden det foreløpig ikke er vedtatt vesentlige endringer i opplegget, har vi foretatt en enkel revidering av hovedplanen.

Skogbruksplanlegging er et grunnleggende virkemiddel i det skogpolitiske arbeidet. Planlegginga skal gjøre det mulig for skogbruket å utføre sin virksomhet basert på god kunnskap om både ressurser og miljøverdier.

I det enkelte takstprosjekt er det en utfordring å lage lokalt tilpassede takstopplegg med riktig klassifisering av arealer etter planbestilling, skogverdi og miljøkrav. Det er nødvendig med godt forarbeid og stort lokalt engasjement for å få størst mulig oppslutning blant skogeierne.

Hovedplanen bygger i tillegg på sentrale dokumenter som: Stortingsmelding nr. 17 (1998-99) "Verdiskaping og miljø – muligheter i skogsektoren", Forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer (4. februar 2004), samt rundskriv 2010/011 med vedlegg.

Denne revideringen tar kun for seg det vi ser på som de mest sentrale temaene i hovedplanen; framdriftsplan og handlingsplan.

2 Skogressurser i Telemark

Telemark er et av Norges største skogfylker med et produktivt skogareal på 5,3 mill daa. Det er et stående volum på 71 mill m³, og årlig tilvekst på 1,9 mill m³. Nyttbar tilvekst er estimert til 970 000 m³, mens den årlige avvirkingen de siste 10 år ligger mellom 550 000 m³ og 700 000 m³. Skogbruket med tre- og skogindustri har fortsatt stor betydning for sysselsetting og verdiskaping i Telemark.

Skogarealet er fordelt på 6 300 eiendommer med gjennomsnittlig skogareal på 760 daa. Over 90 % er privateid. 2 000 eiendommer har under 100 daa, og 500 av eiendommene i Telemark har over 2 000 daa produktiv skog.

3 Skogbruksplanlegging på 2000 - tallet

Skogbruksplanleggingen har endret seg på to vesentlig punkter på 2000 – tallet.

Fra 2002 har det blitt utarbeidet skog- og miljøplaner, hvor miljøregistreringer i skog (MiS) er en viktig premiss. Det foreligger nå (fra 2012) digitale skogbruksplaner m/ MiS for alle kommuner i fylket. I dagens planlegging blir eksisterende miljøfigurer kontrollert, samt at nye registreringer av biologisk viktige områder blir vurdert i forhold til MiS-utvelgelse.

De siste områdetakstene er utarbeidet på bakgrunn at flybilder og ressursdata fra flybåren laserscanner, og med relativ liten markbefaringsgrad. Dette gir stor nøyaktig i dataene fra den eldre skogen, men mer usikre data fra ungskog, særlig der lauvskogandelen er høy. Det har vært stor interesse både for ortofoto og laserscanning fra kommunene og andre brukergrupper som er interesserte i terrengdata med høy nøyaktighet. Når slik registrering har skjedd i forkant av skogtakseringen, har dette gitt grunnlag for samfinansiering gjennom GEOVEKST. Det er høyst usikkert hvorvidt dette blir aktuelt for kommende prosjekter.

Det foregår regional omløpsfotografering hvert 5 år, som gir flybilder av tilstrekkelig kvalitet og også infrarøde bilder for fototolkning i skogbruksplanleggingen. Dette gjør at skogbrukets behov for å framskaffe egne flybilder vil avta.

4 Planstatus

Tabellen under viser data for gjennomførte områdetakster i Telemark. Første omdrev ble avsluttet i 2002, og 2. omdrev i 2012. Bakgrunnen for at vi regner 2. omdrev som ferdig, er at det nå har vært tilbud om å skaffe seg digitale skogbruksplaner med miljøregistreringer i alle kommuner i fylket

Område- takster	Ferdig takst 1.omdrev	Ferdig takst 2.omdrev	Ferdig etter- registrering MiS	Ferdig takst 3. omdrev	Prod skogarea i daa (**)	Totalt areal km2 (fra SSB)	Plan bestilling (%) 1-2/3 omdrev	Balanse- kvantum (***)	Hogst snitt 2005 - 2014 (***)
Bamble	1988-89	2004			181 000	300	90 % / 90 %	37 000	21 760
Tinn	1988-90	2011			345 000	2 062	50 % / 89 %	68 000	35 274
Vinje	1988-90	2008			187 000	3 117	72 % / 77 %	24 000	14 712
Nome	1991	2007			184 000	434	67 % / 81 %	48 000	40 330
Bø	1992	2006			131 000	266	59 % / 81 %	30 000	24 871
Sauherad	1992	2005			166 000	316	65 % / 85 %	43 000	30 837
Fyresdal	1991	2009			282 000	1 277	90 % / 92 %	65 000	30 163
Notodden	1993	2011			503 000	914	75 % / 94 %	138 000	87 505
Siljan	1993	2012	2005		14 000	216	53 % / 83 %	40 000	22 166
Skien	1994	2012	2005 (Gjerpen)		234 000	778	70 % / 78 %	110 000	78 444
Hjartdal	1995	2012			179 000	798	61 % / 81 %	41 000	28 459
Porsgrunn	1996		2005	2014	73 000	161	71 % / 60 %	18 000	11 174
Drangedal	1998		2003	2015*	607 000	1 062	61 % / 69 %*	137 000	46 229
Nissedal	1999		2006	2015*	267 000	901	65 % / 71 %*	51 000	29 792
Seljord	1999		2008	2017*	211 000	710	65 %	46 000	14 321
Kragerø	2000		2004	2016*	166 000	307	54 %	39 000	13 179
Kviteseid	2001		2006	2017*	252 000	708	67 %	61 000	31 868
Tokke	2002				256 000	980	84 %	45 000	21 243
Storskogbruket			Revisjonstakst	Prod. areal					
Løvenskiold-Fossum	1990		2013	217 000					
Fritzøe Skoger	1995		2015*	150 000					
S.D.Cappelen Skoger	1996			125 000					
Aall-Ulefoss	2002			75 000					
Statskog SF	1995		2011/12	100 000					

Tabell 1: Tabellen viser data for gjennomførte områdetakster i Telemark. *) Kommuner hvor prosjekt er startet opp, men ikke avsluttet. **) Produktivt skogareal for kommunene er eksklusiv storskogbruket. ***) Registrert salgskvantum, gjelder for hele kommuner og alle kategorier skogeiere.

5 Hovedplan for perioden 2015 – 2024

5.1 Framdriftsplan for perioden 2014 – 2024

Kommune	År										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Porsgrunn	K										
Nissedal	M	K									
Drangedal	M	K									
Kragerø	FO	M	K								
Seljord	F	FO	M	K							
Kviteseid	F	FO	M	K							
Bamble		F	FO	M	K						
Sauherad				F	FO	M	K				
Bø				F	FO	M	K				
Nome				F	FO	M	K				
Tokke							F	FO	M	K	
Vinje							F	FO	M	K	
Fyresdal							F	FO	M	K	
Tinn									F	FO	M

Tabell 2: Framdriftsplan for perioden år 2014 - 2024. Tabellen viser aktivitet hvert år fordelt på forprosjekt (F), planbestilling og fototakst (FO), markarbeid (M) og planleveranse og kurs (K).

Tabell 2 viser planlagt aktivitet for skogbruksplanlegging i Telemark de neste 10 årene. Det er lagt opp til et aktivitetsnivå tilsvarende et årlig tilskuddsbehov på ca 2,5 millioner kroner ut fra dagens kjente kostnader.

Framtidig skogbruksplanlegging forventes å kunne nyttiggjøre seg av det eksisterende digitale materiale og bestandsinndeling. Det er en betydelig usikkerhet i framtidig interesse for skogbruksplaner utover ren ressursregistrering og oppdaterte kart. Dette kan til en viss grad styres med å prioritere tilskudd til markbefaring og behandlingsforslag overfor skogeieren.

Kostnadene til selve den tekniske planleggingen må forventes å gå ned ved å bruke eksisterende planer og laserdata som grunnlag for beregningsarbeidet.

Det kan også være aktuelt å lage prosjekter som omfatter flere kommuner, for å oppnå kostnadsbesparingen som ligger i en samordning av ressursene.

Storskogbruket med Løvenskiold-Fossum, Fritzøe Skoger, S.D. Cappelen Skoger, Aall-Ulefoss og Statskog SF er ikke med i framdriftsplanen, men er berettiget tilskudd på samme måte som de mindre skogeierne. Det er viktig at signaler om å starte opp nye takster gis Fylkesmannen tidlig i forhold til prioritering av midler og organisering av opplegget (eks. samordning med GEOVEKST).

5.2 Handlingsplan for perioden 2015 – 2018

Pris og tilskuddsnivå

Kostnader og aktivitetsnivå er bygd på erfaringstall fra pågående takster. Det forventes 55 -75 % planbestilling , og dermed er det ikke grunnlag for videre områdetakster. Det vil derfor bli lagt opp til fellestakster for de eiere som er interesserte. For ikke planbestilt areal, blir det laget en kommunevis oversikt over volum fordelt på hogstklasser basert på oppdaterte eldre registreringer.

På bakgrunn av økte kostnader, reduserte tilskuddsmidler og forventninger om mer effektiv virkemiddelbruk har det fra 2003 blitt innhentet tilbud fra ulike takstselskap når det gjelder skogbruksplanlegging. Dette har resultert i både enklere planprodukt og lavere enhetskostnader, og dermed lavere priser til skogeier.

Flerbruk av flyfotografering og laserscanning via GEOVEKST har også bidratt positivt i forhold til å skaffe et godt og rimelig digitalt bildegrunnlag for skogbruket. I de tilfeller hvor det har vært nødvendig å skaffe nye flybilder eller laserregistreringer, har kommunene dekket kostnadene til dette gjennom egne rentemidler.

Tilbudsprosesser og samordning med GEOVEKST er elementer vi fortsatt vil vektlegge ved arbeidet med kommunevis skogbruksplanlegging.

Handlingsplan

Kommune	Aktivitet	2015		2016		2017		2018		Sum tilskudd kommune *
		Aktivitet	Tilskudd	Aktivitet	Tilskudd	Aktivitet	Tilskudd	Aktivitet	Tilskudd	
Nissedal	Bestilling og fototakst Markarbeid Kurs	K	1 400							1400
Drangedal	Bestilling og fototakst Markarbeid Kurs	K	2 800							2 800
Kragerø	Bestilling og fototakst Markarbeid Kurs	M	600	K	700					1 300
Seljord	Bestilling og fototakst Markarbeid Kurs	FO	200	M	600	K	600			1 400
Kviteseid	Bestilling og fototakst Markarbeid Kurs	FO	200	M	700	K	700			1 600
Bamble	Bestilling og fototakst Markarbeid Kurs	F		FO	200	M	500	K	600	1 300
Sauherad	Bestilling og fototakst Markarbeid Kurs					F		FO	200	1 300
Bø	Bestilling og fototakst Markarbeid Kurs					F		FO	200	1 100
Nome	Bestilling og fototakst Markarbeid Kurs					F		FO	200	1 500
Annet			200		300		300		300	1 100
Totalt (kr)			5 400		2 500		2 100		1 500	

Tabell 3: Oversikt over aktivitet og tilskuddsbehov(i 1000 kr) de neste 4 årene fordelt på kommune, aktivitet og år, jfr tabell 2. Sum tilskudd kommune viser stipulert behov for tilskudd for hele takstprosjektet, også utover handlingsplanens tidsramme*.

Som det går fram av tabellen er det lagt opp til jevn og høy aktivitet de neste 4 årene. Nissedal og Drangedal avsluttes i 2015, og de meste av tilskuddene til disse to prosjektene blir utbetalt dette året. Avsetning for 2018 gjelder kun oppstart for 3 nye prosjekter.

Fylkesmannen forventer at de kommende prosjekter gjennomføres som fellestakst, og at det vesentligste av tilskuddet går som støtte til skogeiers investering i planer. Vi har lagt til grunn at en klarer å utnytte gamle takstdata på en effektiv måte, og også forutsatt at det foretas markbefaring på minimum 20 % av arealet, med vekt på hkl 2. Det er denne skogen hvor skogtilstand og behandlingsforslag er viktigst for skogeieren å få dokumentert. Det er en målsetting å benytte seg av ny teknologi, og å gi de eierne som ønsker det et differensiert planprodukt ut fra egne ønsker og behov.

Handlingsplanen forutsetter tilstrekkelig tildeling av økonomiske virkemidler.

6 Framdriftskart

Forventet tidspunkt for oppstart av skogbruksplanlegging etter hovedplanen er tegnet inn på fylkeskartet. Det tar vanligvis 3 år fra forprosjektet starter til planene er klare for levering.

Figur 1. Fylkeskart over Telemark med planlagt oppstartsår og leveranseår for skogbruksplanlegging med miljøregistreringer.